

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ПСИХОДІАГНОСТИКА В РЕАБІЛІТОЛОГІЇ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до семінарських занять
із спеціального курсу «Психодіагностика в реабілітології»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія

ОДЕСА
ОНУ
2025

УДК 159.9.072:364-786(072)
П863

Укладач:

Л. П. Перевязко, кандидат психологічних наук, доцент кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

Н. В. Родіна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Н. В. Кантарьова, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної та клінічної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

*Рекомендовано вченою радою факультету психології та соціальної роботи
ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 5 від 19 березня 2025 р.*

П863 **Психодіагностика** в реабілітології [Електронний ресурс] :
електрон. метод. рек. до семін. занять із спец. курсу «Психодіагностика
в реабілітології» для здобувачів другого (магіст.) рівня вищ. освіти
спец. 053 Психологія / уклад. Л. П. Перевязко. – Одеса : Одес. нац. ун-т
ім. І. І. Мечникова, 2025. – 26 с. – 0,9 МБ.

Запропоновані методичні рекомендації спрямовані на реалізацію завдань по вивченню спеціального курсу «Психодіагностика в реабілітології». Пропонуються рекомендації для оволодіння теоретичним та практичним матеріалом до семінарських занять та опануванню самостійної роботи. Мета: надати методичну допомогу студентам в організації самостійної учбово-дослідницької та практичної діяльності. Методичні рекомендації містять тематику семінарських занять, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи, список рекомендованої літератури, контрольні питання до курсу та додатки.

УДК 159.9.072:364-786(072)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	8
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	15
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ	18
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	20
ДОДАТКИ	24

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації зі спеціального курсу «Психодіагностика в реабілітології» розроблені на кафедрі диференціальної та спеціальної психології факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідно до навчального плану для спеціальності 053 «Психологія». Згідно з навчальним планом «Психодіагностика в реабілітології» є дисципліною вибіркового циклу і її вивчення здійснюється на 2-му курсі навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Методичні рекомендації покликані забезпечити професійну компетентність майбутніх спеціалістів шляхом оволодіння знаннями з питань змісту основних психологічних понять в реабілітології, сучасних психодіагностичних методів пізнання психіки досліджуваних контингентів, які потребують реабілітації. У методичних рекомендаціях значне місце відводиться питанням для підготовки до семінарських занять; вони спрямовані на підвищення ефективності проведення семінарських занять із психодіагностики в реабілітології, поліпшення теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців.

Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів з психологічним змістом психодіагностики в рамках реабілітології для проведення діагностичного дослідження контингентів, які потребують реабілітації.

Завдання навчальної дисципліни

- ознайомити здобувачів із стратегією психодіагностичного дослідження у реабілітології;
- навчити здобувачів проводити психодіагностичне обстеження в процесі здійснення реабілітаційних заходів та соціальної адаптації;
- навчити здобувачів обробляти та інтерпретувати результати, ставити психологічний діагноз, формувати рекомендації;
- сформувати вміння розробляти вимоги до психодіагностичних методик як до вимірювального інструментарію усвідомлення закономірностей практичної діяльності спеціаліста-психодіагноста в реабілітології.

В результаті вивчення спеціального курсу здобувач вищої освіти повинен

знати:

- фундаментальні теоретичні основи психодіагностики в реабілітології;
- основні методи психодіагностичного дослідження контингентів, які потребують реабілітації;
- загальнопсихологічні принципи комплексної психодіагностики;
- основні питання етики психодіагностичного обстеження.

вміти:

- формулювати завдання психодіагностичного дослідження у реабілітології та наводити їх обґрунтування;
- володіти 2–3 методиками з кожного із трьох рівнів дослідження особистості (декларативний рівень; рівень, що суб'єктивно переживається; несвідомий рівень), які застосовуються у роботі практичного психолога в реабілітології.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Структура психодіагностичного дослідження в реабілітології

ТЕМА 1. Вступ до дисципліни. Предмет і задачі психодіагностики в реабілітології.

Визначення видів реабілітації: медична, психологічна, соціальна. Функції реабілітології. Реабілітологія і медицина. Реабілітологія і педагогіка. Реабілітологія і соціологія. Реабілітологія і дефектологія. Реабілітологія і психологічні дисципліни.

ТЕМА 2. Психологічний діагноз та його структура в реабілітології.

Принципи психологічної діагностики в реабілітології. Поняття психологічного діагнозу. Структура психологічного діагностичного процесу. Схема побудови психологічного діагнозу.

ТЕМА 3. Класифікація психологічних методик, що використовуються в реабілітології.

Підходи до класифікації методик дослідження в психології та в реабілітології. Спостереження. Бесіда. Клінічне інтерв'ю. Анамнез. Опитувальники. Проективні методики.

ТЕМА 4. Принципи комплексної діагностики особистості пацієнта в реабілітаційному процесі.

Декларативний рівень дослідження особистості пацієнта. Рівень, що суб'єктивно переживається. Несвідомий рівень дослідження особистості.

ТЕМА 5. Питання етики психодіагностичного обстеження.

Загальні етичні принципи психодіагностичного дослідження. Вимоги до розробників тестів. Вимоги до психолога-психодіагнosta. Вимоги до спеціалістів-непсихологів. Правові аспекти. Кодекс професійної етики. Конфіденційність. Анонімність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Психодіагностичні методики в реабітології

ТЕМА 6. Психодіагностичне дослідження сенсомоторної та когнітивної сфери особистості.

Поняття про сенсомоторні та когнітивні якості в психології. Теппінг-тест. Тест Ландольта. Тести Шульте. Заучування 10 слів. Методика Піктограми. Методика шкалованої самооцінки психофізіологічного стану О. М. Кокуна. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями сенсомоторної та когнітивної сфери особистості.

ТЕМА 7. Психодіагностичне дослідження комунікативної сфери особистості.

Поняття про міжособистісні стосунки в психології. Тест Т. Лірі. Відповідні шкали методики ММРІ. Багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-200”. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями комунікативної сфери особистості.

ТЕМА 8. Психодіагностичне дослідження мотиваційної сфери особистості.

Поняття про мотивацію особистості. Відповідні шкали методики ММРІ. Психодіагностичні методики для дослідження військовослужбовців. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями мотиваційної сфери особистості.

ТЕМА 9. Психодіагностичне дослідження емоційно-вольової сфери особистості.

Поняття про емоційно-вольову регуляцію. Шкала тривоги Ч. Спілбергера. Шкала депресії А. Бека. Методика ОПАНА. Методика РСL-5. Відповідні шкали методики ММРІ. Оцінка схильності до суїцидальних реакцій. Психодіагностичні методики для дослідження військовослужбовців. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями емоційно-вольової сфери особистості.

ТЕМА 10. Психодіагностичне дослідження несвідомого рівня психіки.

Поняття про несвідоме. Метод колірних виборів М. Люшера. Метод портретних виборів Л. Сонді. Метод чорнильних плям Г. Роршаха. Тест фрустраційної толерантності С. Розенцвейга. Аналіз сновидінь. Психодіагностичні методики для дослідження військовослужбовців. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями несвідомого рівня психіки.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Структура психодіагностичного дослідження в реабілітології

ТЕМА 1. Вступ до дисципліни.

Предмет і задачі психодіагностики в реабілітології

Питання для обговорення

1. Історія розвитку психодіагностики в реабілітології.
2. Предмет і задачі психодіагностики в реабілітології.

Практичне завдання

1. Проведення індивідуального та групового психодіагностичного дослідження, розробка Google Форми.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: ознайомлення з історією розвитку психодіагностики в реабілітології; вивчити предмет і задачі психодіагностики в реабілітології; засвоїти процедуру проведення індивідуального та групового дослідження.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

1. Визначення понять психодіагностика, реабілітація, реабілітологія.
2. Особистісні якості психолога, необхідні для роботи з контингентом, який потребує реабілітації.
3. Функції реабілітології. Робота психолога і пацієнта (консультування, психотерапія).

Рекомендована література: 3, 4, 8, 15, 18.

ТЕМА 2. Психологічний діагноз та його структура в реабілітології

Питання для обговорення

1. Особливості психодіагностичного процесу в реабілітології.
2. Психологічний діагноз.

Практичне завдання

1. Ознайомитися з висновком за результатами психодіагностичного дослідження в реабілітології та підготуватись до проведення емпіричного дослідження (Додаток А).

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: особливості психодіагностичного процесу в реабілітології; відмінності між медичним та психологічним діагнозом; професійно-етичні аспекти психодіагностики в реабілітології; підготовка висновку за результатами психодіагностичного дослідження в реабілітології.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

1. Основні етапи розвитку реабілітології.
2. Розвиток реабілітології в Україні.
3. Сучасні виклики до психодіагностики в реабілітології.
4. Реабілітаційні центри в Україні.
5. Реабілітологія і медицина.
6. Реабілітологія і педагогіка.
7. Реабілітологія і соціологія.
8. Реабілітологія і дефектологія.
9. Реабілітологія і психологічні дисципліни.

Рекомендована література: 3, 7, 14, 15, 18.

ТЕМА 3. Класифікація психологічних методик, що використовуються в реабілітології

Питання для обговорення

1. Підходи до класифікації методик дослідження в психології та в реабілітології.
2. Спостереження. Бесіда. Клінічне інтерв'ю. Анамнез.
3. Опитувальники. Проективні методики.

Практичне завдання

1. Провести збір даних про досліджуваного за допомогою методики Анамнез (Додаток В).

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: класифікацію методик дослідження в психології та в реабілітології; розуміння структури проведення спостереження, бесіди, клінічного інтерв'ю; збір анамнестичних даних.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

1. Методологія, методика, метод в психології: розрізнення понять.
2. Принципи комплексної діагностики в реабілітології.
3. Опитувальники в реабілітології.
4. Проективні техніки в реабілітології.

Рекомендована література: 5, 7, 9, 10, 11.

ТЕМА 4. Принципи комплексної діагностики

Питання для обговорення

1. Декларативний рівень дослідження особистості пацієнта.
2. Рівень, що суб'єктивно переживається.
3. Несвідомий рівень дослідження особистості пацієнта.

Практичне завдання

Провести дослідження та підготувати висновки за методиками

1. Методика ОПАНА.
2. Методика PCL-5.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на проблему розуміння рівнів дослідження особистості пацієнтів: декларативного, суб'єктивно-переживаємого та несвідомого; знати психодіагностичні методики, які використовуються для кожного з рівнів; розуміти вимоги та теоретичні основи у використанні психодіагностичних методик.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

Підготувати презентації на теми

1. Шкала тривоги Ч. Спілбергера.
2. Методика САН.
3. Шкала депресії А. Т. Бека.
4. Метод колірних виборів М. Люшера.
5. Метод портретних виборів Л. Сонді.
6. Метод чорнильних плям Г. Роршаха.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11.

ТЕМА 5. Питання етики психодіагностичного обстеження

Питання для обговорення

1. Загальні етичні принципи психодіагностичного дослідження.
2. Вимоги до розробників тестів. Вимоги до психолога-діагноста. Вимоги до спеціалістів-непсихологів.
3. Правові аспекти. Кодекс професійної етики. Конфіденційність. Анонімність.

Практичне завдання

1. Ознайомитися з Етичним кодексом психолога.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: як загальні етичні принципи психодіагностичного дослідження в реабілітології; особливості використання психологічних тестів та вимоги у роботі психологів-діагностів; ознайомитися та розуміти основні правові аспекти та Кодекс професійної етики у роботі з пацієнтами.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

1. Конфіденційність та анонімність психологічного дослідження в реабілітології
2. Збір анамнезу, складання висновку, аналіз і інтерпретація результатів з використанням основних правових аспектів та Кодексу професійної етики у роботі з пацієнтами. .

Рекомендована література: 5, 11, 12, 16, 17, 19.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Психодіагностичні методики в реабітології

ТЕМА 6. Психодіагностичне дослідження сенсомоторної та когнітивної сфери особистості

Питання для обговорення

1. Поняття про сенсомоторні та когнітивні якості в психології.
2. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями сенсомоторної та когнітивної сфери особистості.

Практичне завдання

Підготувати презентації на теми по наступним методикам

1. Теппінг-тест. Тест Ландольта.
2. Тести Шульте.
3. Методика шкалової самооцінки психофізіологічного стану О. М. Кокуна.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: аналіз проблеми сенсомоторної та когнітивної сфери особистості пацієнта реабілітаційного процесу; розуміння динаміки реабілітаційного процесу за критеріями сенсомоторної та когнітивної сфери особистості; володіння існуючими психодіагностичними методиками для дослідження сенсомоторної та когнітивної сфери особистості.

Завдання для самостійної роботи (виконання психодіагностичного дослідження за методиками та підготовка висновку)

1. Заучування 10 слів.
2. Методика Піктограми.

Рекомендована література: 5, 7, 9, 11, 17.

ТЕМА 7. Психодіагностичне дослідження комунікативної сфери особистості

Питання для обговорення

1. Поняття про міжособистісні стосунки в психології.
2. Принципи психодіагностичного дослідження комунікативної сфери особистості.

Практичне завдання

Підготувати презентації на теми

1. Тест Т. Лірі.
2. Багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-200”.
3. Психодіагностичні методики для дослідження комунікативної сфери військовослужбовців та ветеранів.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: розуміння про міжособистісні стосунки в психології; специфіка психодіагностичного дослідження комунікативної сфери особистості; володіння та інтерпретація методик дослідження комунікативної сфери особистості пацієнта реабілітаційного процесу.

Завдання для самостійної роботи (виконання психодіагностичного дослідження)

1. Методика ММРІ: шкали комунікативного блоку.
2. Багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-200”.

Рекомендована література: 1, 5, 7, 9, 19, 20.

ТЕМА 8. Психодіагностичне дослідження мотиваційної сфери особистості

Питання для обговорення

1. Поняття про мотивацію особистості.
2. Проблема соціальної бажаності відповідей.
3. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями мотиваційної сфери особистості пацієнта.

Практичне завдання

1. Методика діагностики мотивації досягнень та мотивації до уникнення невдач Т. Елерса.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: загальна характеристика мотиваційної сфери особистості пацієнта; проблему соціальної бажаності відповідей; розуміння динаміки реабілітаційного процесу за критеріями мотиваційної сфери особистості пацієнта.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

1. Оцінка схильності до суїцидальних реакцій.
2. Диференціальна діагностика депресивних станів В. А. Жмурова.
3. Психодіагностичні методики для дослідження мотиваційної сфери військовослужбовців та ветеранів.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 7, 10, 15.

ТЕМА 9. Психодіагностичне дослідження емоційно-вольової сфери особистості

Питання для обговорення

1. Поняття про емоційно-вольову регуляцію.
2. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями емоційно-вольової сфери особистості.

Практичне завдання

1. Шкала тривоги Ч. Спілбергера.
2. Первинний скринінг посттравматичного стресового розладу (PCL-5).

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: загальне поняття про емоційно-вольову регуляцію; теоретичні обґрунтування динаміки реабілітаційного процесу за критеріями емоційно-вольової сфери особистості.

Завдання для самостійної роботи (підготовка презентацій, конспекту, виконання психодіагностичного дослідження)

1. Оцінка схильності до суїцидальних реакцій.
2. Диференціальна діагностика депресивних станів В. А. Жмурова.
3. Психодіагностичні методики для дослідження емоційно-вольової сфери військовослужбовців та ветеранів.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 7, 11, 17.

ТЕМА 10. Психодіагностичне дослідження несвідомого рівня психіки

Питання для обговорення

1. Поняття про несвідоме.
2. Використання проєктивних методик в реабілітаційному процесі.
3. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями несвідомого рівня психіки.

Практичне завдання

1. Провести дослідження несвідомого рівня психіки пацієнта за допомогою методики Аналізу сновидінь (Л. П. Перевязко).

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: поняття несвідомого у психіці особистості пацієнта; послідовність проведення дослідження за допомогою проєктивних методик психодіагностики; розуміння динаміки реабілітаційного процесу за критеріями несвідомого рівня психіки.

Завдання для самостійної роботи (виконання психодіагностичного дослідження)

Пройти дослідження за допомогою проєктивних методик «Неіснуюча тварина» або на власний вибір із наступних: Методика «Моя сім'я»; Методика «Дім-Дерево-Людина»; Тест М. Люшера; Тест Л. Сонді; Тест Г. Роршаха; ТАТ.

Рекомендована література: 3, 5, 7, 9, 10, 13.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і задачі психодіагностики в реабілітології.
2. Визначення понять: психодіагностика, реабілітація, реабілітологія.
3. Функції реабілітології.
4. Реабілітологія і медицина.
5. Реабілітологія і педагогіка.
6. Реабілітологія і соціологія.
7. Реабілітологія і дефектологія.
8. Реабілітологія і психологічні дисципліни.
9. Розділи реабілітології.
10. Основні етапи розвитку реабілітології.
11. Розвиток реабілітології в Україні.
12. Сучасні виклики до психодіагностики в реабілітології.
13. Реабілітаційні центри в Україні.
14. Відомі українські волонтери-медики.
15. Принципи психологічної діагностики в реабілітології.
16. Поняття психологічного діагнозу.
17. Структура психологічного діагностичного процесу в реабілітології.
18. Схема побудови психологічного діагнозу.
19. Класифікація психологічних методик, що використовуються в реабілітології.
20. Методологія, методика, метод: розрізнення понять.
21. Підходи до кваліфікації методик дослідження в психології.
22. Спостереження в реабілітології.
23. Бесіда в реабілітології.
24. Клінічне інтерв'ю в реабілітології.
25. Експеримент як метод дослідження в психології.
26. Опитувальники в реабілітології.
27. Проективні техніки в реабілітології.
28. Принципи комплексної діагностики в реабілітології
29. Декларативний рівень.
30. Рівень, що суб'єктивно переживається.
31. Несвідомий рівень.
32. Питання етики психодіагностичного обстеження.
33. Загальні етичні принципи психодіагностичного дослідження.
34. Етичні вимоги до розробників тестів.
35. Етичні вимоги до психолога-діагноста.
36. Етичні вимоги до спеціалістів-непсихологів.

37. Правові аспекти психодіагностики в реабілітології.
38. Кодекс професійної етики психодіагноста.
39. Конфіденційність та анонімність психологічного дослідження в реабілітології
40. Принципи дослідження ефективності психокорекційних та реабілітаційних заходів.
41. Психодіагностичні методики для дослідження емоційно-вольової сфери військовослужбовців та ветеранів.
42. Психодіагностичні методики для дослідження мотиваційної сфери військовослужбовців та ветеранів.
43. Психодіагностичні методики для дослідження комунікативної сфери військовослужбовців та ветеранів.
44. Принципи психодіагностичного дослідження сенсомоторної та когнітивної сфери особистості.
45. Багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-200”.
46. Теппінг-тест. Тест Ландольта.
47. Тести Шульте. Заучування 10 слів.
48. Методика Піктограми.
49. Методика шкалової самооцінки психофізіологічного стану О. М. Кокуна.
50. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями сенсомоторної та когнітивної сфери особистості.
51. Принципи психодіагностичного дослідження комунікативної сфери особистості.
52. Тест Т. Лірі. Методика ОПАНА.
53. Відповідні шкали методики ММРІ для дослідження комунікативної сфери.
54. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями комунікативної сфери особистості.
55. Принципи психодіагностичного дослідження мотиваційної сфери особистості.
56. Оцінка схильності до суїцидальних реакцій.
57. Методика діагностики мотивації досягнень та мотивації до уникнення невдач Т. Елерса.
58. Диференціальна діагностика депресивних станів В. А. Жмурова.
59. Відповідні шкали методики ММРІ для дослідження мотиваційної сфери особистості.
60. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями мотиваційної сфери особистості.

61. Принципи психодіагностичного дослідження емоційно-вольової сфери особистості.
62. Шкала тривоги Ч. Спілбергера. Методика САН.
63. Шкала депресії А. Бека.
64. Відповідні шкали методики ММРІ для дослідження емоційно-вольової сфери особистості.
65. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями емоційно-вольової сфери особистості.
66. Психодіагностичне дослідження несвідомого рівня психіки.
67. Методики дослідження індивідуального, родового та колективного несвідомого. Аналіз сновидінь.
68. Метод колірних виборів М. Люшера.
69. Метод портретних виборів Л. Сонді.
70. Метод чорнильних плям Г. Роршаха.
71. Тематичний аперцептивний тест Г. Мюрея.
72. Тест фрустраційної толерантності С. Розенцвейга.
73. Динаміка реабілітаційного процесу за критеріями несвідомого рівня психіки.
74. Методика диференціальної діагностики депресивних станів В. Зунге (адаптація Т. І. Балашової).
75. Коротка шкала тривоги, депресії та ПТСР.
76. Первинний скринінг посттравматичного стресового розладу (PCL-5).
77. Опитувальник травматичного стресу І. О. Котеньова.
78. Міссісіпська шкала для оцінки посттравматичних реакцій (військовий варіант).
79. Шкала оцінки впливу травматичної події.
80. Опитувальник рівня агресивності А. Басса-А. Даркі.
81. Шкала оцінки інтенсивності бойового досвіду.
82. Госпітальна шкала тривоги і депресії (HADS).
83. Шкала Монтгомері - Асберга для оцінки депресії (MADRS).
84. Опитувальник визначення рівня невротизації та психопатизації.
85. Анкета Стрес-фактори.
86. Експрес-опитувальник вивчення основних складових готовності військовослужбовців захищати Україну від військової агресії.
87. Анамнез військовослужбовця.
88. Опитувальник співвідношення депресивного стану та суїциду (А. Веска).
89. Методика Аналізу сновидінь Л. П. Перевязко.
90. Метод незакінчених речень С. І. Подмазіна.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Критерії оцінювання під час практичних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (4 бали за теми 1–4; 5 балів за теми 5–12)	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела тощо)
Добре (3 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
Задовільно (2 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки
Незадовільно з можливістю відпрацювання (1 бал за тему)	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим. к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	3	Відповідність змісту доповіді здобувача та/або оригінальність візуального представлення відповідному навчальному матеріалу
Конспект	3	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела
Збір анамнезу та тестування	5	Самостійність та змістовність збору анамнестичних даних і обробка та інтерпретація психодіагностичного дослідження. Його відповідність поставленим цілям

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів).

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика щодо відвідування та запізнь

Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком, погодженим із викладачем.

Мобільні пристрої

Дозволяється використання мобільних пристроїв на семінарських заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних додатках.

Поведінка в аудиторії

Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми.

Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Агаєв Н. А., Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В., Ткаченко В. В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
2. Безжейко В. Адаптація Шкали для клінічної діагностики ПТСР та опитувальника «Перелік симптомів ПТСР» для української популяції. 2016. URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/8#tbl1>
3. Белей М. Д., Тодорів Л. Д. Основи діагностичної психології. Івано-Франківськ, 2008. 295 с.
4. Волошина В. В., Волинська Л. В. Загальна психологія: Практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2010. 345 с.
5. Галян І. М. Психодіагностика. Київ, 2009. 463 с.
6. Кліманська М. Б., Галецька І. І. Психометрична характеристика опитувальника позитивного і негативного афекту (ОПАНА), розробленого на основі методики PANAS. 2020. № 6(4). С. 159–169.
7. Лемак М. В., Петрище В. Ю. Психологу для роботи: Психодіагностичні методики. Ужгород: Видавництво О. Гаркуші, 2012. 616 с.
8. Майкова Т. В., Самошкіна А. В. Основні положення та тенденції розвитку реабілітології: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. Дніпропетровськ, 2014. 95 с.
9. Матейко Н. М. Основи психодіагностики: інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. – 80 с.
10. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. К., «Слово». 2009. 464 с.
11. Психодіагностика / за ред. Корольчука М. С., Осьодло В. І. Київ: Ельга, 2004. 399 с.
12. Перевязко Л. П. Сучасні моделі вирішення етичних проблем у роботі клінічного психолога. Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2022. № 1(57) Т. 1. С. 98–109. URL: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2022-57-1-1-98-109>
13. Перевязко Л. П. Символічна реальність як ресурсний чинник ортобіозу людини / Родіна Н. В., Чернявська Т. П., Кононенко О. І. та ін. Дослідження психології ортобіозу людини : монографія / за заг. наук. ред. проф. Н. В. Родіни. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. С. 162–196.

14. Титаренко Т. М. Як допомогти свідкам і учасникам травматичних подій: горизонти соціально-психологічної реабілітації. К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2015. № 4(29). 192 с.
15. Титаренко Т. М. Напрями психологічної реабілітації особистості, що переживає події війни. К. : Міленіум, 2015. 150 с.
16. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самодопомоги в умовах тривалої травматизації : монографія Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
17. Тополь О. В. Соціально-психологічна реабілітація учасників антитерористичної операції. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2015. № 124. С. 230–233.
18. Черненко М. І., Аршава І. Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Вид-во Дніпропетровський нац. ун-ту, 2007. 608 с.
19. Юрценюк О. С., Ротар С. С. Непсихотичні психічні розлади в осіб, які брали участь в збройному протистоянні на сході України. *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*. 2015. № 4. С. 85–87.
20. Cohen M. R., Farkas M. D., Cohen V. F., Unger K. V. Psychiatric rehabilitation training technology: Setting an overall rehabilitation goal (Trainer package). Boston: Boston University, Center for Psychiatric Rehabilitation, 1990. 230 p.

Додаткова

1. Васильченко О., Жданова Т., Технологічно-психодинамічний підхід до оцінки психологічного стану: можливості і перспективи. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. № 1 (73). С. 260–274.
URL: [10.31732/2663-2209-2024-73-260-274](https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-260-274)
2. Вигдорчик М. І. Методи психодинамічної діагностики у комплексному медичному огляді моряків : Автореф. дис... канд. мед. наук: 14.01.34 / М. І. Вигдорчик ; Держ. п-во "Укр. НДІ мор. медицини". Одеса, 1999. 20 с.
3. Власова О. І., Подшивалкіна В. І., Родіна Н. В., Мілютіна К. Л., Львовичкіна А. М. Особливості соціально-психологічної адаптації підлітків з вадами зору. *Офтальмологічний журнал*. 2019. № 5 (490), С. 30–36.
4. Перевязко Л. П. Індивідуально-психологічні та культурно-історичні особливості символіки сновидінь особистості, 2019. Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Л.П. Перевязко ; Одеса, 21 с.
URL: [0419U005141 / https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0419U005141/](https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0419U005141/)
5. Перевязко Л. П. Сновидіння та патопсихологія особистості. *Габітус*, 2022. № 33. С. 138-142. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.33.24>

6. Перевязко Л. П. Сновидіння як психологічний феномен: саноцентричний підхід. *Габітус*. 2022. № 35. С. 56-61. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.35.6>
7. Перевязко Л. П. Психологія сновидінь : метод. рек. до семінарських занять з курсу «Психологія сновидінь» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Перевязко Л. П.; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, ф-т психології та соціальної роботи. Одеса : ОНУ, 2021. 52 с.
8. Родіна Н. В., Чернявська Т. П., Кононенко О. І. та ін. Дослідження психології ортобіозу людини : монографія / за заг. наук. ред. проф. Н. В. Родіної. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 234 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12838.pdf?srsId=AfmBOoowET09TkXkewPnMDK9Z9hBXVBtIEqF62zFTWIV3i3IQKAscVVD>
9. Родіна Н. В., Доценко О. Ю., Кернас А. В., Перевязко Л. П., Ворнікова Л. К. Створення шкали для дослідження копінг-поведінки у ситуаціях небезпеки. *Офтальмологічний журнал*. 2022. № 3. С. 65–73. URL: <http://doi.org/10.31288/oftalmolzh202236573>
10. Родіна Н. В. Системні дослідження психіки особистості: досвід наукової школи "системне моделювання психологічних феноменів". *Психологія та соціальна робота*. 2020. № 2 (52), С. 125–144.
11. Родіна Н., Матяш-Заяць Л., Степаненко І., Крюкова О., Горецька О., Грек О. Взаємозв'язок психотерапії, психокорекції та психоконсультації. *Brain-broad research in artificial intelligence and neuroscience. Мозок. Широкі дослідження в галузі штучного інтелекту та нейронауки*. 2023. № 14(3). С. 150–163. URL: <https://doi.org/10.18662/brain/14.3/467>
12. Zborovska O, Rodina N, Dorokhova O, Kolesnichenko V, Ambartsumian V. Current interdisciplinary approaches to the diagnosis of stress-related disorders: designing a study and developing the protocol for an experiment with the EyeLink 1000 Plus eye tracker. *Journal ophthalmology*. 2025. № 6. P. 40–47. URL: <https://ua.ozhurnal.com/index.php/files/article/view/228>

Електронні інформаційні ресурси

1. «Актуальні проблеми психології». Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
2. Бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка представляє наукову фахову онлайн бібліотеку, зокрема понад 20 повнотекстових електронних версій видань з психології. URL: <http://www.socd.univ.kiev.ua/>
3. Електронна бібліотека. URL: <http://www.info-library.com.ua/>

4. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова.
URL: <http://lib.onu.edu.ua/periodicheskie-izdaniya-onu-arhiv/>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
URL: <http://nbuv.gov.ua>
6. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
7. Українська електронна бібліотека підручників.
URL: <http://pidruchniki.com.ua/>
8. American Psychologist Association.
URL: <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/>
9. The British Journal of Social Psychology.
URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/20448309>
10. The Journal of Social Psychology, Volume 165, Issue 2 (2025).
URL: <https://www.tandfonline.com/toc/vsoc20/current>

Схема написання загального висновку

ВИСНОВОК

за результатами психодіагностичного дослідження

Досліджувана – **ПБ**, кількість років. Народилась у м. Одеса 23.09.2003 року. Місце проживання: м. Одеса, вул., буд., кв.

Мета дослідження – встановлення психологічного стану,, надання психологічних рекомендацій стосовно ...виявлення індивідуально-особистісних особливостей....

Дата дослідження: 25.04.2024 року.

Методи дослідження: Методика збору анамнезу, Методика, інші психодіагностичні методики

Мікростатус: Досліджувана ретельно виконувала завдання, проявляла інтерес та намагалася з'ясувати мету дослідження. Коли виконувала завдання, виявляла активність та проникливість, була зацікавлена протягом усієї роботи. Емоційна реакція наприкінці дослідження, підкреслила відчуття... стресовій ситуації, у якій вона зараз знаходиться у зв'язку з У спілкуванні з розумінням та повагою ставилася до У зв'язку з чим досліджувана відчуває себе невпевненою

Результати дослідження:

За результатами проведеного Анамнезу (Сімейний анамнез, Анамнез життя, Анамнез хвороби (якщо є), Соматичний статус, Зовнішній вигляд в цілому, Реакція особистості на дослідження, Характерологічні особливості) та за допомогою методів спостереження та бесіди можна констатувати, що фізичний розвиток досліджуваної відповідає фізіологічним нормам для даного віку. Досліджувана ...

Виявлено за допомогою психодіагностичних методик: психологічний стан досліджуваного....

За допомогою Анамнезу та психодіагностичних методик діагностовано....

Висновки

Досліджувана Її психологічний стан відмічається на наступний час як стан ...

Психологічні рекомендації стосовно оптимізації ...:

Психолог-діагност:

Схема Анамнезу

АНАМНЕЗ	<ul style="list-style-type: none"> • прізвище ім'я по батькові; • вік (при обстеженні дітей - зазначенням повних років і місяців); • соціальний статус (при обстеженні дорослих - відомості про освіту, сфері професійної діяльності, займаної посади; для дітей - відомості про тип школи, класу); • сімейний статус (інформація про сім'ю: повна, неповна, багатодітна і т. п.); • медичний статус та індивідуальні особливості (група здоров'я, хронічні захворювання, інвалідність, ліворукість, травми, поранення і т. п.)
Результати спостереження за поведінкою обстежуваного під час бесіди і діагностики:	<ul style="list-style-type: none"> • емоційний і соматичний стан; • рівень мотивації і зацікавленості в обстеженні, в його результатах; • ступінь самостійності виконання завдань; • незвичайні поведінкові прояви
Опис результатів обстеження:	<ul style="list-style-type: none"> • досягнення обстежуваного під час виконання тестових завдань (в контексті мети дослідження); • показники, за якими отримані менш високі результати; • показники, за якими отримані низькі значення і які вимагають корекції
Висновки:	Рівень сформованості досліджуваних психічних утворень відповідно до поставленої мети обстеження
Адресні рекомендації	Рекомендації психодіагноста адресуються або самому обстежуваному, або замовнику обстеження, або психологу, який буде займатися надалі психологічною реабілітацією обстежуваного, визначаючи для нього способи і форми психологічної допомоги
Дата написання висновку і підпис психолога (з розшифровкою прізвища)	Висновок завершується особистим підписом психодіагноста і зазначенням дати складання висновку. Особистий підпис психолога – своєрідне вираження відповідальності за правильність діагнозу та рекомендацій

Навчальне видання

ПСИХОДІАГНОСТИКА В РЕАБІЛІТОЛОГІЇ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до семінарських занять
із спеціального курсу «Психодіагностика в реабілітології»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія

Електронне практичне видання

Укладач:

Перевязко Лілія Петрівна

В авторській редакції

Затв. авт. 01.08.2025. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,9 МБ. Зам. № 3010.

Видавець і виготовлювач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
вул. Університетська, 12, м. Одеса, 65082, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua